



AASTAST 1925

HUGO TREE MUSEUM

MAI 2017

MILANG

MIKS JÄÄKARUD PINGVIINE EI SÖÖ?

Peatoimetaja
Sandra Vösaste

Iga eesti laps teab, et need loomad elavad erinevatel poolustel, juhul kui tegemist pole loomaaiaga. Meie kool aga meenutab mulle tihtipeale just viimast. Ringi liigub igat karva ja igas suuruses isendeid, kõigil omad käitumismaneerid ning häälsusedki. Mõned mu sõbrad tavatsevad aatriumi lausa lõvipuuriks nimetada – ülevalt silalt on „džunglivalitsejatel“ hea jälgida, kuidas loomad karjas aega veedavad, vahepeal üksteist piiravad ja harva isegi karvupidi kokku lähevad. Omast käest tean öelda, ega see alati ohutu koht ei ole. Nii ei ole Treffneris võimatu, et ka jääkarud ning pingviinid koos elutsema satuvad.

Õnneks on kõik siiani suurema vaenuta hakkama saanud. Seepärast hakkas mind käesoleva numbri jaoks mõtteid kogudes huvitama, kuidas see äärmusest äärmuseni kooslus igapäevaselt 9 kuud aastas toimida saab. Veel

enam, ega kõik asjad sageli päris paigas ei olegi. Mida pingelisem periood, seda rohkem elu reeglid kogu kupatuse pea peale pööravad. Väheste unega päevadel on nii mõnigi klassivend pahupidise kampsuniga tundi ilmunud. Seepärast võtsimegi toimetusega selles Miilangusuurida kõike, mis on pahupidi. Et leht kopsakam tuleks, keerasime nii mõndagi sihilikult tagurpidi. Rääkisime pahupidi pöördunud toitumisest, Liis Marii saatis õpilaste asemel õpetajad Retrole ning Annaliisa piilus lõunamenüü valmimise ahela algusesse.

On ju alati räägitud, et Issanda loomaaed pidavat kirju olema. Meiegi ei saanud (loomaia elanikele kohaselt) puuri kinni jääda, tegime tutvust ka väljaspool kooli laiuva peapeale pööratud maailmaga. Elisabeth uuris, miks inimesed peavad arstiabi ootama lootusetud neli kuud? Lisett huvitas, et kui tiitli nimi on aas-ta ema, miks on selleks vaja olla

aasta perekond? Olivia pöördus väära õigeks pöördumise jaoks lausa õiguskantsleri poole.

Kui tundub, et su enda elu on lootusetult pea peal, mõtle, et tegelikult on tänapäeva maailm omadega vähemalt sama kummul. Samas, milleks siis veel asjade ümberpööramisega oli tulle valada, nagu meie seda siin lehes tegime? Samal põhjusel, nagu õpitakse ajalugu - kui tead, mis juhtus minevikus ning mis seos on sellel tänapäevaga, on lootust aimata, mida toob homne. Kui mõista, millal või miks on olukorrad ümber pööratud, jääb võimalus ennustada, millisteks muutuvad nad uuesti pöördudes. Nagu Mihkel Raud Miilangule antud intervjuus ütles, maailm on keeruline koht ja seda tuleb mõista. Kliimasoojenemine vist siiski ei ole muut - on kasulik teada, mis sünnib maailmas, kui jääkaru ja pingviin kohad vahetavad või näiteks keset Aafrikat kokku saavad.

ISTU, VIIS:

Kohvipaus, kus kohv maksab gümnasistidele jätkuvalt 1€!

Tervislikku eluviisi edendavale Instagrami kasutajale @htg_kepiklubi. Suveks vormi kehalise kasvatuse ja meeliülendavate roogadega!

ISTU KAKS:

Neile abiturientidele, kes konsultatsioonides kohal ei käi.
Neile, kes Euroopa päeva tähistamisel korralikult ei riietu.

PEATOIMETAJA
Sandra Vösaste

KAANEFOTO
Tanel Tamm

JUHENDAJA
Kristi Sarap

KEELETOIMETUS
Kristi Sarap
Hanna Marandi

KÜLJENDUS
Olivia Raudsik
Tanel Tamm
Kelin Kuznetsova

TOIMETUS

Ehe Kaldmaa
Mai-Liis Kelder
Helene Maria Kikas
Anni Leena Kolk
Silver Taavet Kollom
Elo Maria Pauman
Mariette Põdra
Annaliisa Raid
Elisabeth Raidma
Olivia Raudsik
Tristan Roosipuu
Tanel Tamm
Brenda Tarn
Lisette Tiganik
Liis Marii Valeika
Anna Weidebaum

20 AASTAT TANTSE JA TALDU

Helene Maria Kikas

1. aprillil täpselt 18:00 sulgusid Vanemuise kontserdisaali ukseid ja tõusis eesriie. Ees ootas pea kolmetunnine kontsertendendus „Kelle nägu?“, millega Tantsutallad ja Uve Saar oma ühist juubelit tähistasid.

Õhtu, mille nimel oli Uve Saar poolteist aastat ajusid ragistanud ja tantsijad kuude viisi pastlataldu kulutanud, oli kätte jõudnud. Saalis hakkas mängima Edvard Griegi „Mäekuninga koopas“, mille saatel hämardus saal ja esimesed tantsijad ennast kulisside vahele valmis seadsid. Õhus oli tunda nii ärevust, elevust kui ka pabinat - kõik pidi ju täiuslikult õnnestuma.

Mis, kus, kuidas?

20 aasta jooksul, mil Uve Saare tantsuansambel Treffneris tegutsenud on, ei ole veel enne nii suurejoonelist tantsuetendust nähtud. Tantsutallad esitasid nii vanu tuttavaid kui ka uusi kaasahaaravaid tantse oma repertuaarist. Siiski polnud lava ainult tantsu päralt - vahele oli põimitud erinevaid videoid varasematest Treffneri naljapäevadest nagu näiteks koolis etendatud „Nukitsamees“,



Ühتهoidvad tantsijad: oma paariline on ikka kõige armsam

mille nimiosas säras loomulikult Uve Saar või Tantsutaldade tantsumuuseumi suviseselt Ruhnu rannalt. Samuti ei jätnud Tantsutallad lava vaid endale - külalisesinejateks olid Riia II Riigigümnaasiumi lauljad ja rahvatantsijad, kes võeti väga soojalt vastu.

Etenduse lõppedes olid emotsioonid laes, kuid etenduse lõpp ei tähendanud veel peo lõppu. Pidu Vanemuise kontserdimajas kestis veel poole ööni Ivo Linna ja Anti Kammiste muusika saatel.

Tundeid ja mõtteid

Kui veel nädalaid hiljem Uve Saarelt küsida, mis tunded teda pärast juubelit valdasid, vastab ta, et selliste suurte ettevõtmiste järel on kõige rohkem karta tühja tunnet, mis hinge hiilib.

„Sel korral mul õnneks kaua selle

tundega elada ei lubatud, sest juba esmaspäeval läks trennihooaeg täiskoormusega edasi. 12. aprillil ootas ju ees teine tantsupeo ülevaatus, mis ei võimaldanud loorberitele puhkama jääda ega toita seda kummalist olendit.“ Kui aga uurida Uve Saarelt, kuidas ta ise selle suurejoonelise ürituse kokku võtaks, ütleb ta nii: „Poolteist aastat tööd, üks imeilus õhtu, nädal koos lõhnavate lilledega, aga mälestus terveks eluks! Süda on rahul, kuid hing igatseb...“

Rohkem kui tants

Tantsutaldade 20 aasta juubel oli ehe näide sellest, kuidas Tantsutallad pole pelgalt tantsuansambel. Tantsutallad on üks suur pere, mis suudab korda saata suuri tegusid või nagu nad ise ütlevad: *gens una sumus et in omnia parati!*



Näod või maskid: kas tõesti on kõik Tantsutallad Uve Saare nägu

BRIDŽ POLE AINULT VANAINIMESTE MÄNG

Elo Maria Pauman

30. aprillil toimusid Jõgeval Eesti U21 meistrivõistlused bridžis, kus ka meie kooli bridžiklubi oli tublisti esindatud.

HTG kasvandikud moodustasid lausa kolmandiku turniiril osalenud 20 paarist ning tulemustega võisime igati rahule jääda. Sessiooni ja päeva üldvõidu pälvis Martin Vasar (paaris Rao Zvorovskiga). Teisegi sessioonivõidu tõid koju Kati Iher ning Elo Maria

Pauman, kes üldkokkuvõttes said neljanda koha. Päev oli täis korralikku kaardimängu ja head seltskonda. Lõpetuseks üleskutse kõigile, kes siiani on arvanud, et bridž on igav vanainimeste mäng: astuge mõnel kolmapäeval matemaatikaklassist

number 135 läbi ja veenduge läbi oma kogemuse, et tegelikult see nii pole!

HTG bridžiklubi: uskumatu õdus ja edukas seltskond



Sandra Vösaste

Suri direktor Laine Raudsepp

4. aprillil lahkus meie seast kõrges eas Treffneri endine direktor Laine Raudsepp.

Kuigi praegused treffneristid teda isiklikult mäletada ei saa, teavad nad ilmselt, et ta on siia maani olnud ainuke naisdirektor, kes juhtis kooli muljetavaldavad 12 aastat (1978-1987). Sel ajal kandis õppeasutus A. H. Tammsaare I keskkooli nime.

Meie koolis alustas Laine Raudsepp tööd eesti keele ja kirjanduse õpetajana, tema algatas siin ka näiteringi tegevuse. Pärast mõneaastast pedagoogitööd sai temast õppealajuhataja, noorema ja vanema astme juures töötas ta sellel kohal kokku 14 aastat. Raudsepa juures hinnati eelkõige just tema emalikku suhtumist õpilastesse. Korras olid nii õppetöö kui asutuse majanduslik pool.

Direktoriks olemise ajast olid Laine Raudsepa märkimisväärsimad teened koolile näiteks ajaloolise aula renoveerimine ja kooli 100. aastapäeva tähistamise korraldamine, kuigi majandus- ja ideoloogilised tingimused olid kõike muud kui soodsad.

Pärast kurba uudist süüdati meie kooli fuajees leinaküünal ning treffneristid said teenekat direktorit mälestada Laine Raudsepat kõneleva tahvli juures, mis muuseumist välja oli toodud.

SUKUKUKUKUKU JA PIU-PIU



Anna Weidebaum

Youtuber

Videotaja
Isefilmija
Videomeister

Viral

Tormev
Katkulaadne
Kulutulik

Võtsin hiljuti õppust meie endisest presidendist ja otsisin uusi sõnu, et vanadest ära ei tüdineks. HTG noored olid mulle abiks ja tulemustest nii mõnigi võiks meie kooli seinte vahel igapäevaselt kõlada.

Viisin läbi n-ö noortesõnade sõnause, kus otsisin vasteid sõnadele *jetlag*, *shotgun*, *jam*, *succulent*, *youtuber*, *viral*, *finger guns* ja *to chat*. Sõnu oli võimalik soovitada interneti kaudu ning neljal klassil ka eesti keele tunnis. Üritasin tulemuste seast valida igale sõnale välja ühe vaste, kuid lisasin ka sünonüüme. Siin on väikese uuringu tulemused.

Jam

Hingeviis
Kõrvarõõm
Moosika
MUUS

Jetlag

Reisiramb
Reisiraks
Lennuim
Luni

Shotgun

Sellele sõmale ei leidnud ma head vastet ning enamik vastajaid leidis, et lihtsalt esiiste kõlab hästi.

Succulent

Eesti keelele omasemat ja mugavamast vastet ei leidnud. Eesti keeles on olemas vaste „sukulent“, mille vastajad leidsid piisavalt mugava olevat.

To chat

Tekstlema
Toksima
Tippima

Finger guns

Kelminäpud
Sõrmepüssid
Nipspüss



Millise neist võtaksid sina kasutusele? Kirjuta meile netipostkasti!

SEKSIKATE JA KELMIKATE KIHARATEGA MEHINE JOEL DAHL



Nahktagi ja kaanetüdurukulik naeratus: fassaadi taga peitub empaatiline noormees



Ene
Kaldmaa

Joel Dahli teatakse meie koolis mälumängude korraldaja ja staažika ajalooringis osalejana, kellel on vapustavad blondid kiharad. Kui aga ka intervjuerija osutub poliitikahuviliseks, ei saa üle ega ümber Venemaast ega Põhja-Koreast.

Alustame natuke ebatraditsiooniliselt. Joel, nii mõnelgi neil on südamel küsimus, mis on sinu juuste saladus.

Minu ema on ka seda minu käest väga palju küsinud. Mul on ema juuste värv ja isa juuste tihedus ja kokku tulebki selline kombinatsioon. Juuste pesemise ajal kasutan alati Nivea palsamit ja šampooni. Šampooni- ja palsamimark võiksid kokku minna.

Oled silma jäänud ajaloo- ja poliitikahuvilisena. Millal need teemad enda jaoks avastasid?

Ajaloohuvi on mul olnud väga kaua, alates 2.-3. klassist, kui käisime vanematega ükskord Selveris. Seal oli müügil

„Õpilas e ajalooentsüklopeedia“, mille vanemad mulle ostsid. Sellest ajast saati on ajalugu mind kuidagi paelunud. Huvi poliitika vastu

tekkis hiljem, põhikooli lõpus või gymnaasiumi alguses.

Kas sul on mõni kindel inimene, keda sooviksid ajalooringis kuulata?

Huvitavam oleks, kui käiksid prominentsemad inimesed. Ajalooring ei keskendu vaid ajaloole, päris palju räägitakse ühiskonnast üldiselt. Esinemas võiks käia mõni poliitik, teadlane, õppejõud või tõsine ajaloolane. Näiteks enne arvestuste nädalat käis vapsidest rääkimas Ago Pajur, kelle loeng oli väga tõsiseltvõetav ja huvitav.

Milline võiks olla Süüria olukorra lahendus?

Minu ideaal oleks, et välisinterventsiooni ei oleks ja lastaks asjadel omasoodu kulgeda. Paraku on seal kombeks olnud juba mitusada aastat igasugused kodusõjad ja konfliktid, aga lääneriikide sekkumine on asjad veelgi halvemaks muutnud. Pikemas perspektiivis on parem nad rahule jätta ja anda neile võimalus ise oma tulevik üles ehitada.

Kas, kuidas ja millal saab Põhja-Koreast vabariik?

Lõpuks ikka, aga see on huvitav küsimus, sest Nõukogude Liit ju lagunes. Naljakas on seda öelda, aga ikkagi selle pärast, et juhid ei olnud lõpuks enam piisavalt karmid. Kim Jong-

Unil pole probleem lasta oma rahval nälgida, et tema saaks võimule jääda. Samuti on tal ka väga tugev kontroll. Samas kontroll ikkagi järjest nõrgeneb ja salakaubana jõuavad sinna igasugused plaadid ja mälupulgad lääne kultuuri mõjudega, mis pikas perspektiivis, umbes paarikümne aasta jooksul võib selle süsteemi hukule viia, aga tõenäoliselt ilma kodusõjata see asi ei lõppe.

Mitmed asjatundjad on öelnud, et praegu käib uus külm sõda, mille peamiseks tunnusemärgiks on võidurelvastumine: Eestisse tuleb NATO sõdureid juurde, Venemaa viib laevastikku Läänemerele, transpordib erinevaid rakette Kaliningradi ja korraldab laiaulatuslikke õppuseid. Kas pole mitte suurepärase pinnas uuele sõjale?

Ei. Seda ilmestab ka näide, kuidas umbes kaks aastat tagasi üks Vene sõjalennuk, olles ületanud illegaalselt Türgi piiri, lihtsalt alla lasti. Venelased kärkisid ja ütlesid, et nüüd nad lähevad Türgile kallale, aga tegelikult ei juhtunud midagi. Venemaa teab, et neil ei ole võimekust USA-ga sõja pidamiseks. Nad proovivad ülbitsemise ja bravuuritsemisega poliitilist kandepinda võita, aga see on bluff.

Kas ja millal laguneb Putini režiim?

Vahepeal olin juba täiesti lootust kaotamas, aga paar nädalat tagasi olid seal tema vastu järjekordsed meelevaldused. Kuigi need aeti kiirelt laiali ja mee-

Pildid: Elo Maria Pauman



leavaldajaid võeti kinni, tekitas see minus taas lootust. Osalejate hulk oli küll väike, vaid paar tuhat inimest, aga vene rahvas, ka Putini pooldajad ju näevad neid proteste. Loodan, et see vastasseis süveneb.

Siin on muidugi üks väga suur probleem: Venemaa kolm domineerivat parteid on Putini Ühtne Venemaa, kommunistid ja Žirinovski liberaaldemokraadid. Nii kommunistide juht kui ka Žirinovski on kordades hullemad tegelased kui Putin. Ma ei tea, kas nii meie kui ka venelaste jaoks oleks parem, kui Putini režiim langeks, sest siis tõuseks võimule ikkagi kommunistid või Žirinovski, mitte läänemeelne opositsioon. Suurt osa selles protsessis mängib ka see, kas Venemaa astub lähiajal mõnda sõjalisse konflikt, sest venelaste jaoks on kõige olulisem võit ja riigi tugevus. Putin suudab küll näidata Venemaad suure, tugeva ja võimsa riigina, aga kui nad peaks sõja kaotama, siis ei teagi, mis saab.

Millised on sinu meelest Eesti kolm põhilist probleemi?

Esiteks liiga kõrged maksud ja sellega seoses liigne sõltuvus riigist, liiga suured nõudmised riigile, et riik peaks aitama elada. See on minu jaoks suhteliselt raskesti mõistetav. Ühiskondlikus plaanis üksteise mitte ära kuulamine, asjaoludesse mitte

“Kui hinded on korras, siis pole vaja oma aega kulutada, kui samal ajal saaks teha midagi targemat.

süvenemine ja seisukoha võtmine enne faktide selgumist. See ajab mind vihale, kui inimesed hakkavad järeldusi tegema nii, et nad fakte ei tea. Teen alati kõik endast oleneva, et mitte selles osas eksida.

Mis on Eesti edu võti?

Sageli vingutakse, et miks meil Eestis elu nii halb on ja vaadake, kui hästi Soomes elatakse. Mulle tundub, et inimesed ei saa tihti ajaloolisest kontekstist aru. Meil on niigi väga hästi läinud, oleme ju kõige rikkam endine Nõukogude Liidu (edasi NL - toim.) riik.

Edu võti on minu meelest Eesti esimene põhiseadusjärgne valitsus eesotsas Mart Laariga. Mida teised endised NLi riigid tegid, oli kerge seaduste ja süsteemide muutmine, aga Mart Laar otsustas, et ei, peame kogu süsteemi maha lammutama ja uuesti ehitama. 1992. aastal tõi see kaasa probleemi, kuidas teha nii, et Lasnamäe pensionärid nälga ei sureks ja toas ikka natuke sooja oleks. Nende inimeste kannatuste vilju saame meie praegu nautida.

Vahetame nüüd teemat ja tuleme meile natuke lähemale. Oled sa juba uues rebase

grupis? Milline mulje on uutest treffneristidest?

Praegu seal veel väga midagi ei toimu. Eelmine aasta oli natuke nõrk, tutvustused jäid lahjaks, aga minu

enda oma ja ka praeguste üheteistkümnendike grupid olid päris huvitavad. Seal oli ikka päris palju „puude alla ladumist“. Eriti vahva on see, kui kellegi öde või vend kommenteerib. Loodan, et see aasta suudavad rebase paremad olla ja saab rohkem nalja.

Mis tuleb sulle kohe meelde, kui sa mõtled Hugo Treffneri gümnaasiumile?

Kohe tuleb mulle meelde näitering Uus Lend, mille moodustasid eelmise aasta vilistlased Oliver Issak ja Elise Metsanurk, kui olime kümnendas klassis. Oleme teinud vahvaid asju ja nendega koos veedetud aeg on minu jaoks olnud väga tore.

Mida sa muudaksid meie koolis ja Eesti haridussüsteemis üldiselt?

Muudaksin suhtumist puudumistesse leebemaks, sest kui hinded on korras, siis pole vaja oma aega kulutada, kui samal ajal saaks teha midagi targemat.

Haridussüsteemi vastu pole mul kunagi midagi olnud. On, kuidas on. Muudaksin kindlasti seda, et kaotaksin ära paljud nõrgemad gümnaasiumid ja teeksin rohkem kutsekoole, et suhtumist nendesse parandada, sest kutsekoolide alavääristamine on vale. Eestis on praegu liiga palju ülikoolis õppijaid, kellega pole lõppkokkuvõttes midagi teha. See on hariduse devalveerumine.

Mida soovitaksid treffneristidele?

Ei maksa siin koolis vaid õppimas käia. See ongi üks asi, mida kahetsen: oleksin võinud rohkem neist tegevustest osa võtta. Ja kindlasti lugege palju raamatuid!

Ja kui me juba alustasime ebatraditsiooniliselt, siis lõpetame samaväärselt. Kas ananass käib pitsale?

Ei, lähedalegi mitte.

KORIDORIRINGIGA SUVEKS VORMI?



Rona Britt Luug

Ühe koridoriringi pikkuseks on umbes 138 meetrit.

Viie ringi pikkus on seega umbes 690 meetrit

Ühe kümneminutilise vahetunni kestel saab teha kuus ja pool ringi

Kui pikema päeva jooksul igal vahetunnil usinasti kõndida, saaks kokku tehtud 32,5 ringi

pea 4,5 kilomeetrit!

See oleks sama kui kõndida 18 korda edasi-tagasi kooli ja Kohvipausi

Ühe pikema koolipäeva jooksul tiirutades saaks kulutada 150 kilokalorit

Kuigi ainult koolis kõndides tõenäoliselt tippsportlaseks ei saada, on see hea alternatiivne viis vahetundide sisustamiseks. Lisaks füüsilistele kasudele on jalutamisel positiivseid mõjusid ka õppimisvõimelle. Stanfordi ülikoolis 2014. aastal tehtud uurimuse kohaselt arendab jalutamine loovat mõtlemist, kõndides tulid katsealustele mõttesse paremad ideed. Seega võib järgmine kord enne aatriumisse astmete istumist kasvõi kaks koridoriringi läbi jalutada, et järgmises tunnis loovate lahendustega hiilata saaksid. Lisaks neile eelistele on kõigil lõpetajatel suurepärase võimaluse praktiseerida oma lavakõndi lõputunnistuse järele. Seega: kõik kõndima!

Raamatusoovitused:

- „The Chronicles of Narnia“
- „The Hitchhiker’s Guide to Galaxy“
- Robin Hobbi Elderlingide maailma raamatud

Filmisoovitus:

„Robin Hood: Men In Thights“

Muusikasooitus:

Ruja, Progress, Põhja Konn, Alestorm

RAUNDNE MUGAVUS KEERULISES MAAILMAS

Mariette Põdra
Mai-Liis Kelder

Mihkel Raud jagas Miilanguga oma mõtteid koolimeediast, alkoholipoliitikast, Helenist ning Kalvi-Kallest.

Kuidas ennast tutvustaksite?

Kõik see, mis Vikipeedias minu kohta kirjas on, vastab tõele, nii et küllap ütleksin seda, mis on seal kirjas.

Kas tunnete ennast kõige mugavamalt kirjaniku, saatejuhi või muusikuna?

Ma tunnen ennast kõige paremini sellena, mis asi see on, mida ma parajasti teen. Kui kirjutan, siis tunnen ennast paremini kirjanikuna, kui ma musitseerin, siis muusikuna ning kui juhin saadet, siis tunnen end paremini saatejuhina. See natuke sõltub jah sellest, mis olukorras ma parajasti olen.

Kas võib öelda, et teie töö on siis ühtlasi ka teie hobi?

Mul on, jah, selles suhtes hästi läinud, et minu hobid on ka minu tööd. Aga mulle meeldib reisida ja teha sporti, mulle meeldib süüa ja mõnikord süüa teha. Eks mul on selliseid huvisid teisigi, millega ma professionaalselt ei tegele. Muusika tegemine ja muusika kuulamine, kirjutamine ja teiste kirjanike kirjutiste lugemine ning ka saadete juh-

timine kuuluvad mu hobide hulka. **Kas teie meelest on raske olla Eestis tuntud nägu?** Ei ole.

Miks kutsusite Kalvi-Kalle ja Heleni oma saatesse “Kolmeraudne”?

Meie saate külalised määrab vaadatavus, peame aimama, mis rahvast huvitab. Otsustades tagasiside järgi, mis me sellele konkreetsele intervjuule saime, tundub et need inimesed tõepoolest pakkusid meie vaatajatele huvi. Telesaadet tehaksegi vaatajatele ning kuna nad tundusid publikule põnevad, siis see tundus olevat põhjendatud.

Kui saaksite ükskõik kelle „Kolmeraudsesse” kutsuda, siis kelle kutsuksite?

Ma hea meelega intervjueriks in Donald Trumpi ja Barack Obamat, sest need isikud pakuvad mulle huvi. Neid inimesi on maailmas kindlasti rohkem, kuid hetkel tulid nemad mulle pähe.

Olete osalenud poliitikas, mida arvate, kas gümnaasiumiealised noored peaksid poliitikas kaasa lööma?

No, oleneb noorest. Mõnel tuleb see kindlasti välja ja noor, kes arvab, et tal tuleb see välja, võiks kindlasti proovida. Nagu näha, siis minul poliitika hästi ei õnnestunud, aga ega ma seda enne teada ei saanud, kui proovisin. Nii et kui noorel inimesel on huvi selle vastu, siis tuleks sellega tegeleda.

Mida arvate tervise- ja tööminister Jevgeni Ossinovski alkoholipoliitikast?

Ma saan aru, et selle teemaga seoses on liikvel palju väärinformatsiooni. Ossinovskile on püütud vormistada mingisuguseid seisukohti ja katseid, mida ta tegelikult ju ei ole tahtnud teha. Ma olen temaga üldiselt nõus, et alkoholireklaame on liiga palju ja eestlased joovad liiga palju. Aga tõsi on ka loomulikult see, et kui eestlased on kollektiivselt otsustanud ennast surnuks juua, siis on seda väga raske takistada. See on muidugi kurb, kui inimesed on mures, et neil ei lasta tarbida nii palju alkoholi, kui nad tahaksid. Teisest küljest saan ma muidugi aru tervisekaitseministri katsetest Eesti rahva tervist paremana hoida.

Te olite ka haridus- ja kultuurikomisjonis. Kas teie meelest on Eesti haridus ja kool piisavalt maailmatasemel?

Ma arvan, et Eestis antakse väga head haridust. Maailmatasemeni jõuaksime, kui meie hariduses oleks praegusest rohkem raha. Minu arvates töötab see hetkel meie kahjuks, et riigi eelarve prioriteet on vales kohas. Arvan, et Eesti haridus- ja teadus- ning ka kultuuriministeeriumil võiks olla rohkem ressursse. Arvan küll, et Eestis antud haridus on väga hea, kõrgetasemeline ja meie süsteem töötab hästi. Teeme oma hariduses seda, mida edukad ning väga hea hariduspoliitikaga riigid teevad. Võtame näiteks Soome

Allikas: mihkelraud.ee



Musitseerimine: Mihkli väga suur rõõm

või Singapuri.

Kas teie arvates peaks olema kooli kohustuslikus kirjanduses „Hamlet”, „Tõde ja õigus” või hoopis „Musta pori näkku”?

Arvan, et nende kolme vahel on väga keeruline valida, sest kõigil neil on omad tugevused. Ma ei oska oma teost „Hamleti” või „Tõe ja õigusega” võrrelda. Kindlasti ei arva ma, et inimene peaks ainult ühe raamatu oma elus läbi lugema. Seega „Hamlet” kui ka „Tõde ja õigus” võiksid kindlasti kuuluda ühe haritud inimese loetud teoste hulka. Ma ei arva, et „Musta pori näkku” peaks olema kohustuslikus kirjanduses, küll aga on olnud hea meel kuulda, et mõni õpetaja on teinud selle oma õpilastele kohustuslikuks.

Kas jagaksite meiega mõnda eredamat mälestust oma kooliajast?

Minu kooliaeg oli muidugi hoopis teistsugune kui teil. See aeg, mil mina koolis käisin, oli Eestile teistsugune ja koolisüsteem oli samuti teistsugune. Kuigi ajad olid tume- ja süngemad kui teil, oli mul

tore ja rõõmus aeg. Ma meenutan oma kooli heade tunnete ja sõnade- ga. Mul olid väga head õpetajad ja tänu neile on mul õnnestunud just need asjad, mis mul on õnnestunud.

Kas olete ise kaasa löönud koolimeedias?

Minu ajal oli vist kooliraadio, aga ma selles kaasa ei löönud. Koolilehte ma küll ei mäleta, et oleks olnud. Võib-olla oli ka, aga sellest on nii palju aega möödunud.

Kas teie arvates peaks kool kajastama ka kollaseid uudiseid või jääma ühisele tõepinnale ja kas tsensuur on vajalik koolimeedias?

Kooliajaleht peaks olema selline, mida õpilased tahavad lugeda ja kui nad tahavad lugeda uudiseid, mida saab kollasteks pidada, siis tuleb kindlasti neid kajastada. Kui õpilased neid ei taha, vaid huvituvad tõsisematest lugudest, siis peaks ka nendest kirjutama. Koolileht nagu iga meediaväljaanne peaks ikka pakkuma seda, mida selle lugejad tahavad ja selle kaudu ka natuke suunama lugeja maitset. Koolileht

“Kooliajaleht peaks olema selline, mida õpilased tahavad lugeda

peaks olema huvitav ning kui keegi õpetajatest tuleb ütleva, et mõni lugu ei sobi lehte, siis peate ise otsustama, kas see soovitus on mõistlik või ei ole.

Mis seostub Teil Hugo Treffneri Gümnaasiumiga?

Mulle seostub Tartu linn ja Toomas Jürgenstein, kes oli teie

kooli õpetaja ja asus minu asemel riigikokku tööle. Mulle seostub vaimsus ja ka solidaarsus.

Nii koolis kui ühiskonnas rõhutatakse noortele pidevalt, et tuleb eesmärke seada. Milline on Teie elu eesmärk?

Minu elu eesmärk on laias laastus see, et mu lastel ja abikaasal oleks õnnelik ja tore elu, ning et see oleks tore ja õnnelik ka siis, kui mind enam ei ole. Kui mul kunagi tulevad lapselapsed, tahan, et neil oleks ka õnnelik ja tore elu. Olen juba liiga vana, et ainult enda pärast muretseda. Nüüd ma hoolitsen oma lähedaste ja laste tuleviku eest.

Kas Teil on soovitusi praeguste gümnaasistidele?

Mu soovitus on kindlasti lugeda. Lugeda raamatuid, ajalehti, vanade filosoofide maailmaga tutvuda. Maailm on kompleksne ja keeruline koht. Mida rohkem selle kohta tarkusi kogunud oled, seda lihtsam on sul maailmas iseseisva inimesena orienteeruda. Maailmaga tuleb kursis olla!

ju vaid enda hindeid ja haridust, mitte kellegi teise haridusteed. Õpin järgi, kui vaja. Ei ole kahtlust, et me kõik suudaksimegi endale koolis võetud teemad selgeks teha, aga paraku näitavad tulemused, et puudumised mõjutavad õppimist üsnagi palju. Ja puudumine mingisuguse peo pärast? Kui nüüd päris probleemi otsida, siis tegelikult ega pidu või mõni teine üritus iseeneest ei olegi nii probleemne. Tihsti kestavad ju isegi kooli üritused poole ööni ja muidugi õpetajad mõistavad veidi suuremat väsimust kui tavaliselt. Õpilastel ei saa pingelisel ajal keelata pisut lõbutseada, kuid tahes-tahtmata kaasneb pidutsemisega ka alkohol.

Pohmell kui põhjusega puudumine

Retro-järgsel hommikul on kaks varianti: kas lased mõned/kõik tunnid üle või tuled võib-olla isegi väikse promilliga esimesse tundi

tunnikontrolli tegema. Ühelt poolt tublid õpilased, et end kõigest hoolimata oma kallisse kooli veavad, aga kas see on õige? Õpetajad näevad ainult uniseid nägusid, kaasa ei tehta ja eriti halva stenaariumi korral kaasneb kõigega ka „mõnus” alkoholiõng. Õpetajate suhtes tegelikult tohutult ebaaus: nemad on näinud vaeva, et meile hariv tund kokku panna, aga meie võtame seda nii iseenesestmõistetavalt. Mõtlemata õpetajatele, unustame samamoodi ära ka ülejäänud klassikaaslased, kes peol ei käinud. Klassijuhatajad muudkui loevad puudun-tervislikel-põhjustel sõnumeid või ajavad põhjusega puudujate põhjust taga. Kindlasti oleks lihtsam, kui nad aktsepteeriks põhjusena pohmelli, aga saate ju isegi aru, et see on loll idee.

Vastutus

Jah, oleme täiskasvanud. Lõpuks on

tõesti ainult meie enda otsustada, kas minna kolmapäeva õhtul välja või ei. Arvan, et te kõik, võib-olla küll vastu tahtmist, tunnistate Retro käimist kui probleemi. Ometi minemata ka ei jäeta. Kaasa arvatud ma ise. Sünnipäeva-Retro oli juba tükk aega varem plaanis ja olin arvestanud ka järgmise hommikuga. Põhjendus? Vahel võib, üks unisem päev ei muuda veel midagi. Nagu kõigil. Käesolev artikkel ei ole mitte mingil juhul kirjutatud manitsusena, sest tõesti, kes mind tunnevad, teavad, et olen viimane inimene, kes sellisel teemal teisi õpetada võiks. Retro on tore üritus ja ega me keegi ei lõpeta seal käimist, aga tahaksin loota/paluda, et veidigi rohkem mõtlemisaega võtaksite, enne kui järgmine kord peoriided selga panete. Austage õpetajaid ja kaasõpilasi, mõelge, mida alkohol või vähesed unetunnid teile tegelikult annavad.

Kas vähem pole mitte rohkem?

„TE KÄITE ILLUSIONIS JU AINULT TANTSIMAS JA LIMONAADI JOOMAS!”

Liis Marii Valeika

Miilangu lugude puhul pole vähem rohkem ja seetõttu otsustasime Retro loo valguses ka ühe väikse eksperimendi läbi viia.

Idee mõni õpetaja kolmapäeval kluppi saata tundus algusest peale veidi hirmutav, aga samas väga intrigeeriv. Kõigepealt oli vaja muidugi õpetaja leida ja meie õnnetuseks oli see palju keerulisem, kui lootisime. Lõpuks nõustus meie plaaniga prantsuse keele õpetaja Tiina Niitvägi-Hellamaa ja meie rõõmuks kutsus ta endaga kaasa ka meie kooli sekretäri Ketlin Taidre. Niisiis, 26. aprillil astusid nad ilmselt esimest korda sisse klubisse Illusion.

Meie väike saladus?

Meie katsealuseid küsitledes sain teada, et õpetajate seltskonnas päris täpselt ei teata, mis peoga tegu, aga ega õpetajad rumalad pole! Õpilaste väsimus ei pruugi alati silma torgata, kuid „surnud” olemine küll. Siit tulebki mõttekoht õpilastele: kas on mõtet vedada end peale pidu esimesse tundi, kui tegelikult peale magamise te seal midagi ei tee? Õpilased püüavad praktikas olla tublid, tahavad vähem neid klassikalisi neljapäevi, kus 36st õpilasest on kohal 20. Õpetaja Hellamaa sõnul ei ole Retro ja puudumiste vahel mingeid seoseid leitud, eks see oli meie hästi hoitud saladus.

Retro võlu otsima

Eksperiment ise läks edukalt. Kuna tegemist oli minu sünnipäevaga, siis palusin õpetajatele klubimelu tut-

vustamisel klassiõe abi. Illusionis oli ka suur osa E14st, kes hea meellega oma klassijuhatajaga pidutsesid. Õpetaja Hellamaa ja sekretär jõudsid millalgi enne südaööd, siis oli olukord teatavasti veel rahulik. Õpetajad said keskkonnaga harjuda. Suure osa ajast veetsid nad rõdul: seal sai hea ülevaate, kes kus on ja mida teeb. Kuna olime õpetajate kaasamist kiivalt varjata üritanud, oli minu jaoks õhtu parim hetk ilmselt siis, kui just minu sõbrad õpetajatega kokku sattusid. See rõõm, kardetava šoki või veidruse asemel, oli minu meelest suurepäraseks näiteks, milline on Treffneri õpilaste ja õpetajate vaheline suhe. Tehti mitmeid selfie'sid ja uuriti, milline on kooli töötajate tuju. Üldiselt oli tore näha, kuidas prantsuse keele õpetaja oma klassiga aega veetis ja tantsis, sekretär jälgis seda kõike pigem eemalt. Hiljem muljetades rääkis sekretär, et asi oli väsimuses, aga et väga tore oli vaadata kõiki tantsimas, lisaks ka nostalgia, kui nad kuulsid Retrole kohaselt nende aja lugusid. Õpetaja Hellamaa oli väga õnnelik, et sai aega veeta oma klassiga ja talle jäi silma, kuidas treffneristid hoiavad kokku, seltskonnad olid suured ja nauditi sõpradega koosolemist.

Energiavarud pannakse proovile

Antud eksperimendi peamiseks eesmärgiks oli teada saada, kas õpetajad saavad aru Retro fenomenist. Õpetajate sõnul on Retro kindla peale minek. Kolmapäeviti teadupärast väga palju muid valikuid ei ole, Shooters on ka kesknädalal pigem rahulik ning boonuseks toi-

mib Illusioni ühe euro menüü, mis on kindlasti väga isuäratav. Sekretäri kõige suuremaks üllatuseks oli õpilaste otsalõppematu energia - tema jaoks oli piisavalt poole kahe paiku klubist lahkudes piisavalt reibas olla. Iganädalast käimist ei soovita ta kindlasti, energiat peab muu jaoks jätma, aga samas loomulikult, mõnikord ikka võib. Õpetaja Hellamaa arvamus oli suhteliselt sarnane: ilmselgelt on varaste hommikutundideni pidutsemine väsitav ja kui see iganädalaseks traditsiooniks saab, siis võib see hakata õppetööd mõjutama. Ometi nägi ka tema, näiteks siis minu pealt, kui hea võimalus on Retro sünnipäeva tähistamiseks või üldse pingete maandamiseks. Üldiselt võiks moto olla selline: kui jõuad pidutseda, jõua ka koolis käia!

Räägime probleemist

Lõpetuseks pean siiski puudutama ka seda kõige kardetumat teemat: alkohol. Hüpotettilise küsimusena küsisin, kas pohmakas oleks puudumise põhjusena aktsepteeritav? Õpetaja ja sekretäri ühine arvamus oli, et pole midagi teha, noore täiskasvanu klubitiirude juurde käib ka mõni jook, aga tuleb osata piiri pidada. Seltskond ja tantsimine on üks asi, aga üleliigse alkoholi tarbimisest tekkinud pohmelli ei saa võrrelda lihtsalt vähesega. Panen teile südamele oma piiri tundmise ja täiskasvanuna iseenda eest vastutamise - mõni neljapäev reipaid õpilasi nähes võib ka õpetajate tuju paraneda.

Suur tänu meie kahele katsealusele, kes olid valmis tundmatus kohas pea ees vette hüppama!



Autentne kogemus: õpetaja sai tunda kõiki Retroga kaasnevaid iseärasusi

VÕIMETU ENDA SEES HOIDMA



Sandra
Väsaste

Anonüümne

Kõik teavad, mis on buliimia, mina ka teadsin. Kas keegi teab, kuidas sellest lahti saada? Mina ka ei teadnud.

See algas eelmise aasta mais. Esimene kord võis olla pärast alkoholi joomist, mõnel peol on pärast selle kange kraami liigtarvitamist oksendamine paratamatu. Järgmisel päeval sõin tühja mao jälle pilgeni täis ja tundsin end kohutavalt süüdi. Olin sellest raskustunde kadumisest kerge vaevaga loomulikult varasemaltki kuulnud, mõtlesin, et teeks nüüd proovi.

Lugu oli n-ö „tavaline”. Kõik algas seltskonna ja kaaslaste sõbraliiku nõökimise mõjul, algselt korra nädalas, iga kord oli, muide, see „viimane”. Nagu ise kogesin, kulub kehal uue asjaga harjumiseks 21 päeva. Siis muutus see igapäevaseks. Saabusid väsimus ja teatav ükskõiksus kooliasjade suhtes. Ma pole üldse spordikauge inimene, olen tegelikult eluaeg heas vormis olnud, kuid kuna oli pehmelts oeldes stressirohke aeg (loe: varakevad), ei olnud minus jõudu end trenni vedada.

Haigust soodustas üksi elamine - pidevalt perega olles keegi ilmselt ikka märkaks. Ainuke pidur oligi kool, seal on raske „vaikselt oksendada”. Kujunes välja, et ühe söögikorra, enamasti just koolitoidu, hoidsin alati sees, see sai mulle ilmselt pikas perspektiivis päästvaks. Hullemaks läks lugu aga suvel, siis oli vabadust süüa nii palju ja nii tihti, kui tahtsin. Või siis vastupidi, töökoht, mis söögikorrad niikuinii ekstreemselt harvaks ja seeläbi mahukamaks muutis. Samas mahtus suve sisse paar perioodi, kus ma seda üldse ei teinud, mitmepäevastel üritustel pidevalt koos sõpradega olles ei tekkinud tahtmistki.

See on oskus

Ajapikku omandasin teatud vilumuse - õppisin, mis toiduained kergelt väljuvad ja mida üldse süüa ei tasuks. Näiteks krõpsud ja puuviljad eriti hästi välja ei tule, jäätis jällegi on väga soovitatud, riis ja pannkoogid naasid samuti libedamalt. Tegin vea, kui söögi vahele ei joonud, nii oleks kõht ilmselt rutem täis saanud ja ka vedelikukotus ning seeläbi väsimus poleks olnud nii suured. Oksendamine on oskus, kätt peab kurgus sõna otseses mõttes hoidma. Päris vastik, kui tagantjärele mõelda. Iseõppimise ja katsetamise kõrvalt leiab netist isegi kavasid koos toitute nimekirjade ja oksendamiskellaga.

Tavaliselt ei märka seda haigust keegi, isegi mitte lähedasemad kaaslased. Kord, kui olin just vannitoas „rituaali” lõpetanud, läks sõber minu pool vetsu ning küsis kuidagi naljaga, et mis vaht siin vee peal on,

keegi on vist oksendamas käinud. Samamoodi lausus sõbranna toidupoes minu ostukorvi sisu ja suurust nähes: „võiks arvata, et sa oled buliimik...”

Mõttetud lubadused vs saladuse jagamine

Lubasin endale, et uuel kooliaastal ma seda kohutavat sõltuvust enam ei toida. Nii nipsust see aga loomulikult ei käinud, lasin sellel kesta kuni jõuludeni. Koos sõpradega ei söönud ma praktiliselt kunagi, sest teadsin, et ei saa sellest vabaneda, hiljem üksi olles võisin ju süüa, palju tahtsin. Lõpuks päästis mind rääkimine - kohe, kui olin saladust kellegagi jaganud, oli mul kohutavalt piinlik. Inimesele pihtimine toimis kui lubadus, et ma ei tee seda enam mitte kordagi. Üldse oli seda kohutavalt kurnav, lõpuks lausa võimatu nii pikalt enda sees hoida. Suu avamine oli minu esimene samm tagasiteel normaaltoimumise juurde.

Wikihow ei aita

Kui alguses guugeldasin, kuidas seda teha, siis hiljem hoopis, kuidas sellest lahti saada. Võib lugeda igasuguseid Wikihow artikleid, kuid tegelikult ei tee need tööd sinu eest ära. Juhised soovitasid näiteks sama lähenemist, mis suitsetamisega: tuleks harvendada kordi ning teha seda seni, kuni üldse ilma hakama saad. Minul toimus aga just päevapealt lõpetamine. Motivatoriks peangi inimesi ja lähedaste toetust. Sõpradeta võib igasugusest vaimsest häirest vabanemine pea võimatu olla.

Mina isiklikult tunnen, et vanematele rääkida pole mõtet. Nad muretsevad väga, kuid on mõnes

mõttes veel sellest põlvkonnast, kes arvavad, et buliimia on vaid füüsiline haigus ja noorte kurbus on normaalne nähtus. Vaimsete probleemide kontseptsioon pole neile sama nagu meie põlvkonnale.

Kaal käib tagurpidi

Tahan rõhutada, et minu buliimia oli väga kerge vorm. Mul vedas, et midagi ei juhtunud. Mõned põevad haigust 20 aastat, kõik isegi ei oksenda, teised hoopis treenivad nõrkemiseni, kolmandad võtavad kõhulahtisteid. Minul kestis buliimia 7 kuud, mul jäid õnneks terveks kõik hambad ja nagu hiljutised vereproovid näitavad, ei ole mul ühegi aine puudust. Samas jõudis see rikkuda mu unegraafiku, mis pole siiani päriselt taastunud. Buliimia ei tee kõhnaks! See pole kõhnumise võti või edu pant. Kindlasti mitte!!! See võib tunduda lihtsa väljapääsuna treenimise kõrval, kuid tegelikult ei suuda sa tajuda kogust, mille võrra rohkem sööd. Mina näiteks võtsin kõnealuse perioodi jooksul juurde 6-7 kilo, mis on praeguseks küll kadunud, kuid nagu venib sellise haigusega ikka väga välja. Mainimata ei saa jätta ka rahakulusid, mis on buliimikul absurdsest, mõttetult suured.

Aeg aitab märgata

Konkreetselt buliimiat tasub lähedaste puhul kahtlustada, kui sõber vajab enese valmispanekuks üha rohkem aega. Mina näiteks käisin pärast igat korda duši all ning tüdrukud mõistavad vast ka meigi värskendamise muret. Teine märk on sagedane poes käimine ja kõige ostmine - ühel hetkel ei kontrolli inimene enam absoluutselt, mida ta suust sisse ajab, sest niikuinii tuleb see kõik välja. Tuleb ette isegi plaanide tühistamist, sest kogused on suured, aega läheb palju, sellest

“Elus on palju asju, mis tuleb kindlasti ära proovida, kuid buliimia pole üks neist.

saab kinnisidee.

Kui sõber ei tee trenni ega ole ka toidumuharjumas (nähtavalt) muutnud,

aga kaotab silmnähtavalt kaalu, saad vast aru, millega tegu. Üks universaalne märk on seltskonna vahetamine - uued inimesed ei oska vahet teha, kui kõhn, heatujuline või energiline sa varem olid ning seepärast ei pea nendega suheldes midagi kellelegi seletama.

Sõbrad panevad toitumishäirete kõrvalnähtude enamasti stressi arvele. Kui kellelgi on elus tõeliselt pingelisi aegu, näiteks negatiivsed emotsioonid seoses perega, tasuks teda jälgida. See ei pruugi olla buliimia, ka mitte anoreksia, kuid vaimsete raskuste nimekirja on lõputu ning ükski nende hulgast pole teistest parem.

Depressiooni alaliik?

Julgeksin tagantjärele väita, et buliimia on üks depressiooni alaliike, olen mõelnud, et see on nagu lõikumine. Kui inimesed ei teaks, et nii teha saab, ei oleks haigust üldse sellele absoluutse piiri panemine on aga võimatu. Koolides õpetatakse meile, mis toitumishäire on, aga mitte, kuidas sellest lahti saada. Mina ei ole alates lõpetamisest kordagi uuesti proovida tahtnud, pole mõttesegi tulnud. Samas olen

Pilt: Tanel Tamm



Piinlik mure: tunnistamine on lahenduse algus

olnud vähem aega uuesti terve, kui olin järjest haige.

Räägi, aga vali

Kallis lugeja, kui sul midagi sellist mõttesse tuleb, otsi KOHE abi. Tean omast kogemusest ka seda, et psühhiaatri jutule saamine ei ole midagi iseenesestmõistetavat.

Kui ma praegu prooviks, oleks esimene vaba aeg ilmselt augusti lõpus. Kui minu kogemust loeb keegi sama probleemiga, siis tahaksin sind väga aidata. Kui mina kellelegi rääkisin, kartsin ka, et isegi mu sõbrad hakkavad mulle viltu vaatama, peavad mind nõrgemaks. Inimesed kuulavad, tunnevad kaasa ja unustavad su nõrkuse, kuid sellegipoolest, vali usaldusaluseid hästi. Haigusest vabanemine ei olegi nii raske, tean seda nüüd omast kogemusest, tuleb lihtsalt leida hea ja tugev põhjus, mille pärast parasiidist loobuda. Minul on praeguseks kõik korras, kuid sisemiselt painab tunne, nagu oleksin endalt sellega aega maha võtnud. Teisalt olen sellest väikesest koledast loost tohutult õppinud. Elus on palju asju, mis tuleb kindlasti ära proovida, kuid buliimia pole üks neist.

ARSTIAJAD LETI ALT?



Elisabeth
Raidma

Vähe on neid eestlasi, kes pole kannatanud pikkade arstijärjekordade tõttu ning tundub, et see on saamas normaalsuseks.

Olen pärit väikelinnast, seal elades tundus pikkadest arstijärjekordadest rääkimine mõttetu kurtmisena - mis see kuu siis ära ei ole. Olukord jõudis aga heleda laksuga kohale, kui minu uus Tartu perearst paar nädalat mu kõnedele ei vastanud. Number oli õige ja arst ei olnud puhkusel - lihtsalt löögile saamine oli võimatu, tegemist on hea perearstiga.

Vaadake ise, kuidas saate

Toon veel paar (mõistetavalt) anonüümset näidet. Isik, kes vajas märtsi alguses psühhiaatri abi, oleks saanud endale aja kõige varasemalt juuliks. Kõnealune isik pidi arstidega ühendust otsima mitmeid kordi nii telefoni kui interneti teel, enne kui keegi üldse mingigi oletatava ajavahemiku välja pakkuda suutis. „Ajagraafik on täis, uued graafikud tulevad varsti, helistage paar korda nädalas“. Varsiti on väga suhteline mõiste ja kuna registratuur ei suutnud pakkuda isegi oletavat ajavahemikku, eeldas isik, et paari kuu jooksul võimalus tuleb. Ootas paar nädalat, helistas 18 Miilang

erinevatele numbritele, sai lõpuks teada, et juuli graafik tuleb varsti, helistage aga uuesti.

Probleemide käes vaevleva isiku jaoks on see katastroof - enese kokkuvõtmine abi otsimise eesmärgil on niigi äraütlemata raske ning üldse mitte jutule saamine võib jalad hoopis alt lüüa. Tekib paratamatult tige mõte, et tasuta arstiaibi või asi. Et omada õigust astuda Raja tänava erakorralisse kabinetti ning et keegi sealsetest muretsema hakkaks, peab olema asi juba väga kriitiline. Mind pani registratuuri töötajate suhtumine väga muretsema. „Aegu pole, vaata ise, kuidas läbi saad,“ tundub olevat suhteliselt paratamatu käsitlus, kuid keegi isegi ei küsinud probleemi kriitiliseuse kohta! Meie loo osaline sai oma vastuvõtuoja, kui oli paar kuud ise lahendust otsinud ning lõpuks tutvuste abi kasutanud. Kõigil seda võimalust (ega jaksu) ei ole.

Kolmas näide. Tuttav, kes vaevles pikka aega peavalude käes. Jällegi olid jutule saamiseks mängus tutvused - ta läks teise inimesega lihtsalt vastuvõtule kaasa, kuigi polnud tema aeg. Ei ole see ilus ei arstide ega kaaspatsientide suhtes, kuid hädas võtab inimene, mis võtta annab. Mis seal salata, ka mina sain oma hea perearsti tänu tutvustele, varasemalt olen samal teel saanud haiglas viibimise käigus omaette palati.

Segasummasuvila

Kui Nõukogude defitsiidi ajal sai leti alt tänu tutvustele paremat kaupa, siis hetkel on sama arstiaegadega. Abi saamiseks ongi kaks võimalust - omada tutvusi või teha kisa. Nähes, kui suur on probleem juba peretohtri telefonitsi tabamise-

ga, hirmutab mind eriarsti juurde jõudmise kadalipp veel rohkem.

Meditisiin on väljastpoolt vaatajale arusaamatu segasummasuvila - arste on vähe, olemasolevate vastuvõtuoja on lühikesed, tähtpäevade läheduses on võimatu abi saada. Ajanappusest tingitud konveiermeetodi tõttu pole väga erilised ka valeravi juhtumid - läkaköha puhul võtsin mina kuu aega tugevaid ning kokkuvõttes kasutuid tablette, sest arst ei saanud mind vereproovi andma.

Anonüümsete haiglatöötajate jutude põhjal on raviastutustes töö tohutult inimesi, kes on ette nähtud tegelemaks paberimajandusega, kuid kellel tegelikult puuduvad otsesed tööülesanded. Iseenesest on kiiduväärt, et selliste ametikohtadega on proovitud koormust arstidelt maha võtta, kuid nagu

„Kui Nõukogude defitsiidi ajal sai leti alt tänu tutvustele paremat kaupa, siis hetkel on sama arstiaegadega.“

näha, siis süsteem ei tööta.

Kui taolistest probleemidest on räägitud terve minu eluaja jooksul, siis miks pole juba midagi parandatud? Süsteemi tõhusamaks muutmiseks on tohtu aeg kulunud, kuid olukord on jätkuvalt sama. Et proovida tabada väiksematki selgusekiirte seest - praeguste ja tulevaste arstide käest.

Esimese kursuse arstitudeng Aana-Liisa Kaste: „Nagu peaaegu alati, jääb asi ka siin raha taha.

Kui puuduvad vahendid, mille eest uuringuid, protseduure, oppe teha, pole võimalik ka patsiente vastu võtta. Mis kasu oleks patsienti vastu võtta, et teatada uuringute või opi läbiviimiseks olematust rahast. Järjest enam üritatakse rõhku panna ennetusele, et vältida järjekordade teket. Sageli on probleemiks ka see, et inimesed pöörduvad arstile liige hilja, kui haigus on arenenud piisavalt kaugele, nii et lihtsatest meetmetest selle raviks enam ei piisa.“

Tartu ülikooli kardiovaskulaarkirurgia eriala vanemarsti-õppejõu doktor Toomas Ellervee:

„Võrreldes paljude Euroopa riikidega on meil ravijärjekorrad tegelikult üsna lühikesed.“

Selgitan alustuseks lühidalt raha jõudmist meditsiinasutustesse. Haigekassa teeb oma rahaliste võimaluste piires järgmise finantsaasta eelarve, jagades raviastutustele patsientide ravimiseks „ravijuhte“. Määratakse juhu keskmine maksumus ja lepitakse kokku erialade kaupa „ravijuhtude“ arv, mida Haigekassa on nõus järgneval finantsaastal rahastama. Haigekassa jagab „ravijuhud“ ravimahu ja ravimise koha alusel: ambulatoorsed ravijuhud - arsti vastuvõtt polikliinikus/EMO-s koos võimalike uuringutega. Patsient viibib raviastutuses lühiajaliselt, lahkub pärast uuringuid või ravivõtet, vajadusel lepitakse kokku uus aeg päeva- või statsionaarseks raviks. Veresoontekirurgia erialal annab ravijuht 20-25 min jooksul tööd ühele arstile ja õele, tööpäeva jooksul lahendatakse tavaliselt 18-22 ravijuhtu. Päevaravi - raviprotseduur, mis eeldab patsiendi viibimist vähemalt 6 tundi raviastutuses. Patsient saab minna sama päeva õhtul koju. Ravijuht annab tööd kuni 3-le erinevale

„Ajanappusest tingitud konveiermeetodi tõttu pole väga erilised ka valeravi juhtumid“

arstile, 5-le erinevale med-õele ja 2-le hooldajale. Tööpäeva jooksul lahendatakse neid 5-6.

Statsionaarne ravijuht - patsiendile tehakse sellised uuringud või raviprotseduurid, mis vajavad pikaajalist taastumist ja eeldavad ööpäevaringset arsti- või õepoolset järelevalvet. Üks ravijuht annab mitme ööpäeva jooksul tööd paljudele erinevatele arstidele (kirurg, anestezioloog, radioloog, laboriarst, õed, hooldajad, kokk jne).

Piiratud ravikindlustusfinantside tingimustes teeb Haigekassa poliitiliselt korrektse „triki“, aga Eesti rahvale „karuteene“. Viimastel aastatel ei ole Haigekassa lepingu rahaline üldmaht oluliselt suurenenud. Valitsusel on aga vaja rahvale kuulutada, et „ravi kättesaadavust on oluliselt parandatud, Haigekassa on raviastutustelt oluliselt rohkem ravijuhte tellinud“. Sisuliselt manipuleeris Haigekassa arvudega sama rahalise mahu piires. Lühidalt: telliti rohkem ambulatoorseid ning vähem statsionaarseid juhte. Veresoontekirurgia erialal Haigekassa poolt läbi viidud manipulatsiooniga olukord hoopis halvenes. Piltlikult saame iga tegelikult operatsiooni vajava patsiendiga aasta jooksul 6 korda vestelda ja selgitada, et teame küll, mida teha on vaja, aga sellel aastal ei saa: „raha ei ole“.

Ambulatoorne vastuvõtt ongi selline põhjatu kaev, kuhu võib valada hulga raha ilma olulist kasu saamata. Mitmed varasemad meditsiiniauditid on tõestanud, et eriarsti vastuvõtul käib 30-75% patsiente,

kellel probleem puudub või kelle probleemi oleks saanud lahendada perearst. Miks patsiendid „ründavad“ eriarsti vastuvõttu või EMO-t? Patsient ei usalda perearsti, tal ei olegi perearsti, perearst võib olla sellel nädalal välismaal tööl. Patsiendil „ei ole aega“ päeval perearsti juurde minna ja pöördub õhtul või laupäeval EMO-sse. Leidub „polkovniku leskesid“ ja ka ebaseaduslikke pere- või teise eriala arste.

Kui iga-aastaselt manipuleeritakse ravijuhtude arvuga (loe: tööhulgaga), siis ilmselgelt arstid/õed valivad töökohaks stabiilsema õhkkonna (välismaa meditsiinisüsteem, mõni muu töökoht). Kui algselt ongi arste piisavalt, siis haiglas töömahu vähenemisel lahkuvad töötajad ametist. Kui mõne aja pärast lepingumaht suureneb ja tööd saaks teha, siis allesjäänud arstid seda ära teha ei jõua, päeva pealt uusi arste ka võtta pole. Tekivad taas järjekorrad. Alates 2014. aastast on iga-aastaselt statsionaarse eriarstiabi lepingu maht vähenenud, ehk siis haiglaravi võimalused on vähenenud. Kui Eurooliidus on meditsiinile kulutatav summa 9,5% SKP-st, siis Eestis on see 6,1%. Probleemide lahendamist tuleks alustada eelkõige Eesti meditsiini rahastamise Euroopa keskmisele tasemele viimisega.“

Mitte ainult raha

Et asi rahas on, ei üllata küll vist kedagi. Loo kolmas pool arstide ja Haigekassa kõrval on aga patsiendid. Liigne innukus endal haiguste otsimisel ning seega arstide koormuse suurendamisega on vist rohkem vanemaealiste kehva komme. Noorte võimuses on aga rohkem haiguste ennetusega tegeleda. Oma tervise hästi hoidmine on panus, mille igaüks meist süsteemi toimimisse anda saab.



PAM' JOOGAT

Utthita hasta padangusthasana: ilmestab hästi meie joogaoskusi

Tristan Roosipuu
Tanel Tamm

Paar kuud tagasi sai pooleldi naljatledes välja hõisatud lause „Tanel, lähme joogasse!“. Aga näed, läksimegi. Kaks noormeest, olematu kogemus, miks mitte.

Kogu meie varasem kokkupuude joogaga piirdus sellega, et Tanel oli kunagi teinud päikesetervitust. See-ga võib tõsimeeli öelda, et oleme vähikud. Mida rohkem arutasime, miks tegelikult ka joogasse minna, seda põnevamaks ja lahedamaks see idee muutus. Jooga pole kauge- ltki tänapäeva noorte levinumate huvialade seas, kuid sellega seotud eelarvamusi on hulganisti. Näiteks: sellega tegelevad ainult boheem- lased ja hipsterid. Kas ikka tegele- vad? Ega tõe ei jõua muud moodi 20 Miilang

lähedale, kui ise uurima minnes. Kindlasti oli tegu ka lihtsalt huvitava väljakutse ja teatud sorti enesetõestusega, sest peaaegu kõik, kes sellest ideest kuulsid, naersid meid välja ega uskunud, et me tegelikult ka joogatama asume. Uhkus sundis minema.

Tagasiteed enam polnud

Saime enne minekut kesklinnas kokku, sest kumbki ei söandanud sinna üksi kohale ilmuda. Ju me siis pidasime seda imelikuks, et kaks 16-aastast poissi vabatahtlikult sammud joogatundi seavad. Eks kahekesi ole ikka kindlam. Üllatuseks leidsime joogakeskuse aadressilt eest kortermaja ning esimene mõte oli, et oleme sattunud kuhugi va- lesse kohta. Äkki anti meile vale aadress või on tegemist eksitusega? Kuid ei, olime täiesti õiges kohas. Välisuksest sisse pääsemiseks tuli valida korter 1. Tagasiteed enam polnud. Korteri uksele seisid meile üllatuseks noor mees, kes ei näinud

“Trenn toimus korteri keldrikorrusel umbses akendeta ruumis, mis meenutas natuke suurt sauna, mida pole veel jõutud korralikult soojaks kütta.

Üldsegi hipsteri moodi välja. Ma isegi ei tea, keda me seal uksele loot- sime (kartsime?) kohata. Igatahes võeti meid sõbralikult vastu ning tunne oli täpselt selline nagu oleks astunud sisse koduuksest. Jooga- keskuse muljet kindlasti ei jäänud. Korteri nagu korter ikka. Kohe küsis juhendaja, kes oleme, kust tuleme ja miks seal oleme. Kas kaks kesk- koolipoissi joogas on siis tõesti nii veider või haruldane nähtus?

Kui raske see ikka olla saab?

Trenn toimus korteri keldrikorru- sel umbses akendeta ruumis, mis natuke meenutas suurt sauna, mida pole veel jõutud korralikult soojaks kütta. Vahetult enne algust seletas juhendaja meile põhitarkused ära ning olimegi valmis alustama. „Jälgi keha asendit, hinga õigesti ning vaa- ta konkreetset punkti.“ Kui raske see ikka olla saab. Kuid selgus, et isegi lihtne päikesetervitus saab olla üle mõistuse raske. Kui üritada kesken- duda vaimsele poolele, vajub keha õige asend kohe ära. Kui keskendu- da õigele asendile, pole hingamisele ja meelerahule võimalik kuigi palju aega pühendada. Nagu mingi nõiar- ing. Olgugi, et jooga on näiliselt küllaltki rahulik tegevus, võttis see naha korralikult märjaks. Asendites püsimine nõudis kohati kaelamurd- vat pingutust – näiteks utthita hasta padangusthasanat (guugeldage!) ei suutnud me kasvõi hetkekski sisse võtta. Kohati tekkis kuidagi lootuse- tu tunne, sest meie 12 trennikaaslast suutsid! Kuidas meie ei suuda? Kuid mis teha, mõni asi käis tõesti üle jõu. Lõpetuseks oli matil pikutamine, mis oli mõeldud lihtsalt keha ja mõtete

puhastamiseks. See oli ainus harju- tus, mis meil hästi välja kukkus.

Küllaltki segased tunded

Pärast joogatundi toimus ülakorru- sel koosviibimine, kus keedeti suure kannuga rohelist teed ja räägiti jut- tu. Endale teed valades pidi tegema sümbolse 20-sendise annetuse. Ju- hendaja küsis, kuidas meile meeldis ja mis me asjast arvame. Kuna meil mõlemal valitsesid pärast korduvaid kobrapoose üsna segased tunded, vastasime küllaltki umbmääraselt. Õnneks meid ei kiusatud kaua ning asuti hoopis arutama, kui palju tuld kellegi kehas on. Kes usub selliseid asju, kes mitte. Huvitav sellegipoolest.

Pole mõeldud kõigi jaoks

Mõtete ja tunnete koondamiseks on olnud küllalt palju aega. Me mõle- mad oleme nõus, et tegu on suure proovikiviga nii füüsilises kui ka vaimses mõttes. Üksmeel oleme ka selles, et füüsiline osa oli vaata- mata raskustele meeldiv. Vaimsest poolest rääkides lähevad meie mõt- ted eri radadele. Tanel arvab, et see oli kindlasti huvitav kogemus, kuid



omalooming: mõtlesime endile jõukohaseid poose

meditatiivne pool ei ole tema jaoks. Mulle jättis jooga vaimne osa sügava- ma mulje ning usun, et kui joogaga regulaarselt tegelema hakata ning asja tõsiselt võtta, võib see inimese mõttemaailma suuresti muuta. Joo- ga pole kindlasti mõeldud kõigile, aga soovitame igaühel vähemalt ko- rra tunnis ära käia. Läänemaailma elanikel on idamaade tarkusest pal- ju õppida. Isegi kui ei ole tegu sinu asjaga, siis vaesemaks see kindlasti kedagi ei tee.



Kolmas virabhadra asana: keeruline nimi, lihtne poos

LÕPETAME ÕPETAJATE PIINAD



Brenda
Tain

Tavaliselt on koolis õpilased need, kes küsivad küsimusi. Nüüd oli aga õpetajatel võimalus saada vastused küsimustele, mis on neil iga päev mõtetes, kuid mida nad pole seni avalikult klassi ees õpilastelt küsinud.

Toomas Jürgensteini ja Marcus Hildebrandti on painanud nii mõnigi küsimus, millele nad on tahtnud õpilastelt vastust saada. „Nimetage üks „hull idee“ HTG-le, mis kunagi ei täitu” oli üks nende parematest näidetest. Anonüümised abituriendid lähenesid küsimuse vastamisele üsna loominguiliselt. Õpilaste sama hull vastus sellele oli, et Treffnerist võiks saada asutus, kus õpitakse terve elu, lasteaiast kuni ülikoolini välja. Sellise kooli tunniplaani leiaks õppeained nagu:

- 1) kuidas saada hakkama stressiga,
- 2) kuidas luua ja säilitada täisväärtuslikke suhteid,
- 3) kuidas maksta makse.

Lisaks oleks õpilastel võimalus läbida kitsa matemaatika kursust ja süüa poiste-/tava-/taimeportsu asemel just seda rooga, mis tundub hetkel kõige ahvatlevam. Kui aga seda viimast punkti õpetajate jaoks natuke avada, siis võime ju treffneristi toitumisest lähe-

malt rääkida. Kõigile õpetajatele teadmiseks: treffneristi lemmik-koolitoit on juustušnitsel, kuid ta ei ütle ära ka meeliülendava ürdikastmega sealihaga plovist, rääkimata kõikidest imetabastest strooganovidest. Kõige paremini maitsevad need road just sellel vahetunnil, mis pole õpilasele mõeldud. Samas leidub ka neid, kes teevad söögivahetunni valikul strateegilisi otsuseid. Valik langeb esimesele, kui hommikusöök jäi kesiseks; teisele vahetunnile aga juhul, kui ees on pikk päev. Ei tasu siis liigselt kurjustada, kui keegi sööb vael vahetunnil. See kõik on ainult puhas näide sellest, kuidas treffnerist suudab oma päeva planeerida.

Nutikad lutikad

Kui Jürgenstein ja Hildebrandt julgesid selle ühe küsimuse esitada, siis tegelikult on neil küsimusi kindlasti veel. Loomulikult huvitab õpetajaid see, mida me siis ikkagi tunni ajal telefonis teeme ja kellega sõnumeid vahetame, kuid enne seda seletame lahti, miks see nutivärk meid kõiki painab. Alati ei tule aja planeerimine välja nii, nagu oleks soovinud. Hoolimata sellest, et meil on olemas digivahendid, et olla hästi organiseeritud, ei suuda need tekitada motivatsiooni ja töötahet. Samuti on digivahendite intensiivne kasutamine ja ajaplaneerimise oskus omavahel pöördvõrdelises seoses. Nutiseadmetes peituv meelelahutus ja vähene enesedistsipliin võtab ära selle viimsegi aja, mis meil alles võiks jääda. Tähelepanu saavad nii Instagram kui ka kaugel teises ajavõndis ela-

vad sõbrad, kellega kirjutamiseks meist sõltumatutel põhjustel muud aega ei leidu. Seega, armsad õpetajad, palume mõistmist, Hiinast pärit kirjasõbrad soovivad teada, milline on hetkel Eestis elava sõbranna tuju ja aknast paisteve ilm.

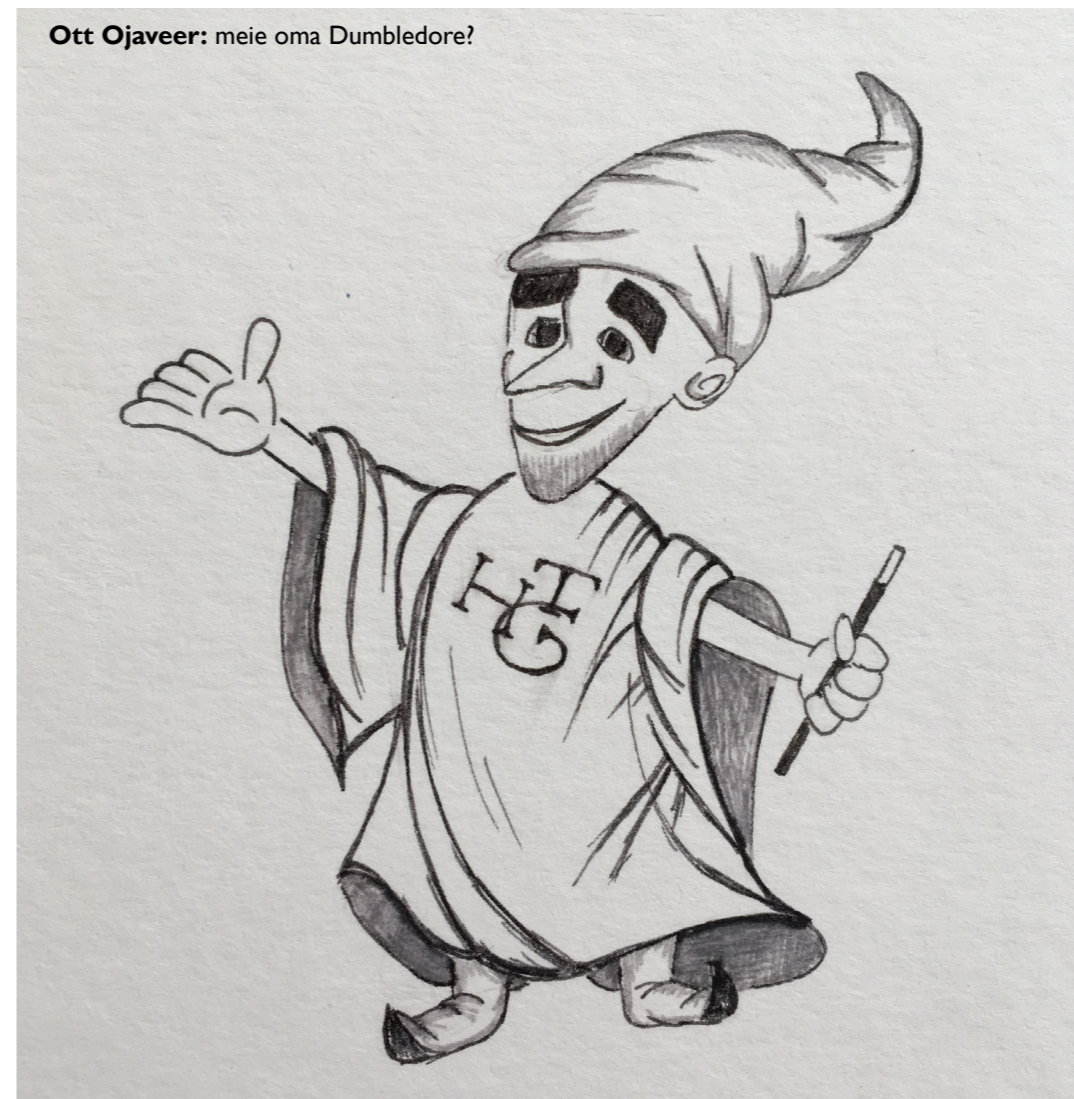
Salapärane puhkeruum

Millest küll räägivad õpilased puhkeruumis? Need õnnelikud, kes on omale istumisaseme leidnud (et te teaks, puhkeruumi diivanid on vahetunni alguses nagu soojad saidad Võru Katariina kohvikus), naeravad nende üle, kes pehmest kohast ilma jäid. Legendide kohaselt on puhkeruumis pidev arutelu kunstiajaloo teemadel. Teine kuulujutt räägib sellest, et tehnikavilised treffneristid võrdlevat seal oma telefonide kõlarite tugevust. Sellise tegevuse jaoks peab samal hetkel sama loo kõlaritest käima panema. Ehk aitavad need kaks legendi saladusteloori natukenegi tõsta. Rohkema info jaoks tuleb end lihtsalt õigel ajal diivanile istutada ning seal võimalikult kaua aega veeta.

Mõistkem meie surelikustaatus

Millest tunnevad õpilased kõige rohkem puudust? Ikka kohvist, koolišokolaadist, e-koolist ja keelkursustest. Leidub ka neid, kes tunnevad end suures klassis veidi teiste varju jäävat ja sooviksid isiklikku tähelepanu. Filosoofilisemad treffneristid tunnevad, et oleks vajalik meie surelikustaatus ja inimliku piiratus mõistmine. Väga raske on ju olla ja anda endast rohkem.

Ott Ojaveer: meie oma Dumbledore?



Joonistas Annaliisa Raid

“Treffnerist võiks saada asutus, kus õpitakse terve elu, lasteaiast kuni ülikoolini välja

Üllatusi täis kool

Kui küsida õpilastelt, mis on neid Treffneri puhul üllatanud, siis vastuseid on seinast sein. Mainitakse seda, kuidas pabereid jagatakse liiga kergekäeliselt, õpetajate kohati erinevaid hindamissüsteeme kui ka kohustuslikke tegevusi, mis paigutatakse vahetundidesse. Ka tunnikord on mõne õpilase arvates oodatust halvem ning tundides jutustamist esineb liiga palju. Samas on arvamusi, et leebem tunnikord säästab õpilasi. Kõik sõltub aga kõige rohkem õpetajast endast. Koolielu korraldus on aga enamikku õppureid üllatanud positiivselt: Infoleht ilmub igal esmaspäeval, hinnete teatamine leiab aset kolmapäeviti ja isegi

mõned sõnastused on infolehes alati samad. Kiidetakse ka õpetajaid, kes mõtlevad läbi materjali esitamise viisi, lihtsustades sellega õpilaste tööd.

Hendrik Normanni Hogwarts

Kui minna nüüd utoopiliseks ja lasta õpilastel unistada, milline koolimaja võiks olla ja millised kuulsused meil tegelikult koolis ringi käivad, siis siin on tükike võlurite ja unistuste Treffnerit. Treffneri trepiastmete lugemist segavad sageli pidevalt ilmuvad ja kaduvad trepid. Justkui oleks tegemist Sigatükaga (kui palju neid astmeid tegelikult on, ei oska abiturientid öelda!). Lisaks

võib direktori asemel kohustusi täita Hendrik Normann (kas teie pole märganud sarnasusi nende kahe persooni vahel?) ja Marcus Hildebrandti asemel võib tundi anda David Mitchell. Kooli ukseid lendavad lahti karate-*chop*iga või siis lähenemisnurgast olenevalt valitud käega, koolikotimaagia näitab tulemusi: kaal aina langeb ja koolikapid täituvad. Kindlasti leidub veel asju, mis tunduvad õpetajatele mõistmatud või põnevad, kuid küllap suutsid abiturientid, praeguse aja kõige kogenumad treffneristid, avada piisavalt siinsete õpilaste mõttemaailma.

AASTA EMA VÕI AASTA ABIELUPERE?



Lisette
Tiganik

Viimastel nädalatel on palju poleemikat põhjustanud aasta ema tiitli pälvimiseks vajalik abielunõue. Mida arvab sellest HTG koolipere?

Paar päeva tagasi tuttavaga teema üle arutledes ütles ta: „Huvitav, kas inimestel sellest aasta ema furoorist juba küllalt ei saa, igal pool jätkuvalt leierdatakse.” Selle arvamuselga pidin muidugi nõustuma - ikka veel leiab pea iga päev oma tee meediasse uus soolane kommentaar Eesti Naisliidu pihta või üritatakse - vastupidi - mingitki moodi abielunõuet kaitsta. Olulisel teemal on sõna võtnud mitmed avaliku elu tegelased, nende hulgas ka meie president, kes muide ise tiitlile ei kvalifitseeru. Aktiivsemad ühiskonnaliikmed on hakanud nõude tühistamiseks ka allkirju koguma. Teema on seega haaranud paljusid inimesi ning pole ta nii tähtsusetu midagi. Mina leian, et üritades vastu hakata diskrimineerivatele nõuetele/seadustele - ükskõik millises kontekstis - aitab see meie ühiskonda vaid parandada ning pakkuda parimat võimalikku elamispaika kõikidele ühiskonnaliikmetele, ka vähemustele. Niisiis arvan, et kõige mõistlikum oleks abielunõue ära kaotada.

Unustuste hõlma vajunud traditsioonid

Praegu kehtiv Eesti Naisliidu statuut on pärit 20 aasta tagusest ajast, mil aasta ema konkursi korraldama hakati ning ilmselgelt on traditsioonilist peremudelit hindav klausel aja hammasrataste vahel jäamas. Tunnustusväärsele aukohale esitavat naine ei tohi olla üksikema, vabaabielus ega mõnel muul ühiskondlikult „taunitud” viisil lapsi kasvatav naine. Ent kas tõesti on tänapäeval võsukeste õnneliku lapsepõlve tagamiseks ainuõige viis abielluda, vaatamata tõsiasjale, et see komme meie ühiskonnas üha enam populaarsust kaotab? Võrreldes 2000. ja 2011.aastal toimunud rahvaloendusega on seadusliku abikaasaga koos elavate inimeste osatähtsus vähenenud 5,4 protsendipunkti ning vabaabielus olevate inimeste arv on suurenenud 4,7 protsendipunkti võrra, on kirjutas Eesti Statistikaameti rahvaloenduse 2011. aasta ülevaates.

Silmnähtavalt eelistatakse aasta ema kriteeriumi järgi üht peremudelit teisele ning üritatakse luua väga kindlat ideaali laste kasvatamiseks. Irooniliselt on aga Eesti Naisliit põhikirjaga seadnud endale muu hulgas eesmärgid nagu naiste õiguste igasuguse ahistamise eest väljaastumine, naise väärkohtlemise ning inimestes huumansuse, kõlbelisuse, sallivuse ja halastuse kasvatamine (Eesti Naisliit, 1989). Mulle jääb paratamatult mulje, nagu oleks organisatsiooni ambitsioonid seatud liiga kõrgele või lihtsalt ei suudeta nendest kinni pidada. Kindlasti ei tõsta üksikema

enesekindlust ja väarikust teadmine, et tema panus emana polegi ühiskonnas suuremat tunnustust väärt lihtsalt sellepärast, et ta pole abielus. Ema on ju ema ning hea ema ongi hea ema - emaarmastuse „mõõtmisel” ei saa üheks tähtsaimaks eelduseks võtta seadusliku abikaasa juuresolu.

Pilk vastuargumentidele

Abielunõude kaitseks ütles Siiri Oviir „Ringvaate” saates järgmist: „Kui see perekonnaelu püsib koos, on registreeritud, sest - uskuge mind - kui on registreeritud elu, siis nii lihtne ei ole lahku minna, kui mingist suvalisest suhtest; kui on lapsed, siis hoitakse ka kooselu rohkem, nii et meie eesmärk oli väärtustada perekonnaelu, laste kasvatamist, mitte lihtsalt emaks olemist”. EELK peapiiskop Urmas Viilma keerab vindi hoopis üle ja küsib Facebooki postituses: „Kas aasta ema võiks olla ka isa?” Kui ei väärtustata ainult hoolivaks emaks olemist, siis tekib minul kohe küsimus - miks on tiitlinimetuse aasta ema? - võiks siis juba olla aasta pere. Kogu diskussioon ei põhine ju tegelikult vaid tiitli saamisel või mitte-saamisel. See näitab väga selgelt, kas ja kuidas meie ühiskonnas väärtustatakse ja tolereeritakse „mitte-ideaalseid” (pere)mudeleid, mis vaatamata oma erinevusele võivad toimida märksa paremini kui need kõige traditsioonilisemad ja „ideaalsemad”.

Mida arvab HTG koolipere?

HTG õpilastelt ja õpetajatelt arvamust küsides sain natuke aimu, ka siin ei olda abielunõudest just

joovastuses - ei osata sellest suurt midagi arvata või ollakse kategooriliselt vastu, ent kõik annavad selgelt mõista, et selline reegel on oma aja ära elanud ning praegu meie ühiskonda enam ei mahu.

Ehkki traditsioonilisemad pereinimesed nagu õpetaja Karin Soodla, väärtustavad abielu, ei peaks ka tema arvates seaduslik koosolu olema tähtsaimaks eelduseks nimetatud tiitli jagamisel.

Õpetaja Uve Saar lisab, et ehkki

mõistab nõude algset aastateta-gust vajalikkust, ei sobi see siiski tänapäeva ühiskonda - ajad on lihtsalt niivõrd palju muutunud. Suurem enamus HTG õpilastest on abielunõude vastu - näiteid toodi isiklikest kogemustest olles kasvatanud üles üksikvanemaga, kes on vapralt läbi käinud nii tulest kui veest, kui ka õnnelikus vabaabielus olevatest vanematest.

Ehkki kohati võib tunduda, et sääsest on tehtud elevant, arvan si-

iski, et sellised arutelud, mis niivõrd suurele inimgrupile korda lähevad, rikastavad meie mõttemaailma. Selline diskussioon aitab muuta Eesti paremaks, tolerantsemaks ning meeldivamaks kohaks. Liber-aalsete ja tolerantsete inimestena, nagu meile meeldib endid kutsuda, peaks kaasmaalaste austamine ja neile võrdväärsete võimaluste pakumine olema iseenesestmõistetav ning väljenduma ka tegudes.

Treffneristid arvavad:

„Täielik jama. Ma ei teadnud, et mingi reegel üldse oli ning kui teada sain, olin kergelt šokeeritud, et selline iganenud tingimus nii ametlikul tiitlil on. Kes selle üldse välja mõtles ja kust see tuleb? Miks peaks hea ema olemine olema seotud abieluga? Tegemine on naisliidu juhtide ultrakonservatiivsusega, kus nad peavad traditsioonilist perekonda ühiskonna alustalaks,” - Rauno II. klassist

„Absurd. Ei nõustu sellega kohe üldse, sest tegelikult on ema *lovelife* ja armastus laste vastu kaks täiesti erinevat asja. Hea ema jääb heaks emaks olenemata sellest, milline on tema otsus meesterahvaste suhtes. Tegelikult peaks just üksikemasid nende raske töö eest tunnustama, mitte maha tegema.” - anonüümne isik

„Mina arvan, et see on puhas bullsh*t” -anonüümne isik

„Naeruväärne, Oviiri väljaütlemised üksikemade kohta on äärmiselt meelevaldsed ja võimalik, et projitseerivad mingeid ebakindlusi. Abielunõue tundub irratsionaalne, kuna head ema ei defineeri abielu, vaid laste kasvatamine.” - Karl Joosep II. klassist

Eesti Naisliit arutas laiendatud juhatusel aasta ema ja aasta isa reglemendid üle ning otsustas need muutmata jätta. (Eesti Naisliidu pressiteade; Postimees; 22.04.2017)

PS! Lisa oma *playlist*'i ka abielusaagast valminud satiiriline lugu: Naised Köögis - „Aasta Ema”



TREFFNERI KÖÖGIPOOL



Annalisa
Raid

Ühel arvestustenädala pärastlõunal, nädala selgroogu murdes, rääkisime juttu meile kõigile tuttava koolisöökla töötaja Maarja Kattaiga, kes vastas igale treffneristile vägagi huvipakkuvatele küsimustele.

Söök-La

Kokku on sööklas töotajaid viis: peakokk ja tema abilised. Toitlustajaks on Toidutorn AS, tänu kellele valmivad tava-, poiste- ja taime- toidud.

Kuidas valmib menüü?

Menüü paneb kokku peakokk, kes peab jälgima täpselt talle ette antud määruseid. Näiteks kalorite, süsivesikute, rasvade ja valkude arvu.

Kuidas arvutatakse piisav kogus sööki?

Ettenähtud kogus ja laste arv korrutatakse ja selle tulemusena saadakse vastav portsjoni suurus.

Mis tehakse järelejäänud toiduga?

Ülejäänud toit pannakse spetsiaalsesse prügikasti ning visatakse minema, kuna ettekirjutuste järgi ei tohi sellega midagi muud teha ega kellelegi edasi anda.

Populaarseimad söögid

Nagu teada saime, siis poisteportusööjate lemmik on kanakints, taimetoitu söövatele õpilastele meeldib enim aga juustušnitsel ning

“Nüüdsest ei saa enam

ilma õpilaspiletita

süüa. Põhjus on väga

lihtne - õpilased on

muutunud lohakaks.

tavatoidusööjate eelistatuim söök on seljanka. Nii kummaline kui see ka poleks, armastab keskmine treffnerist kõige vähem hoopis kalaroogi.

Mis on teie enda lemmiksöök menüüst, maarja?

...hakklihakaste...

Probleem õpilaspiletitega?

Nüüdsest ei saa enam ilma õpilaspiletita süüa. Põhjus on väga lihtne - õpilased on muutunud lohakaks. Kui kooliaasta alguses jäi õpilaspilet koju paaril inimesel, siis vahepeal oli neid õpilasi ligi kahe vihkulehekülje jagu. Kohusetundetud õpilased kahekordistasid kantselei tööd makstud raha ja õpilaste arvepidamises.

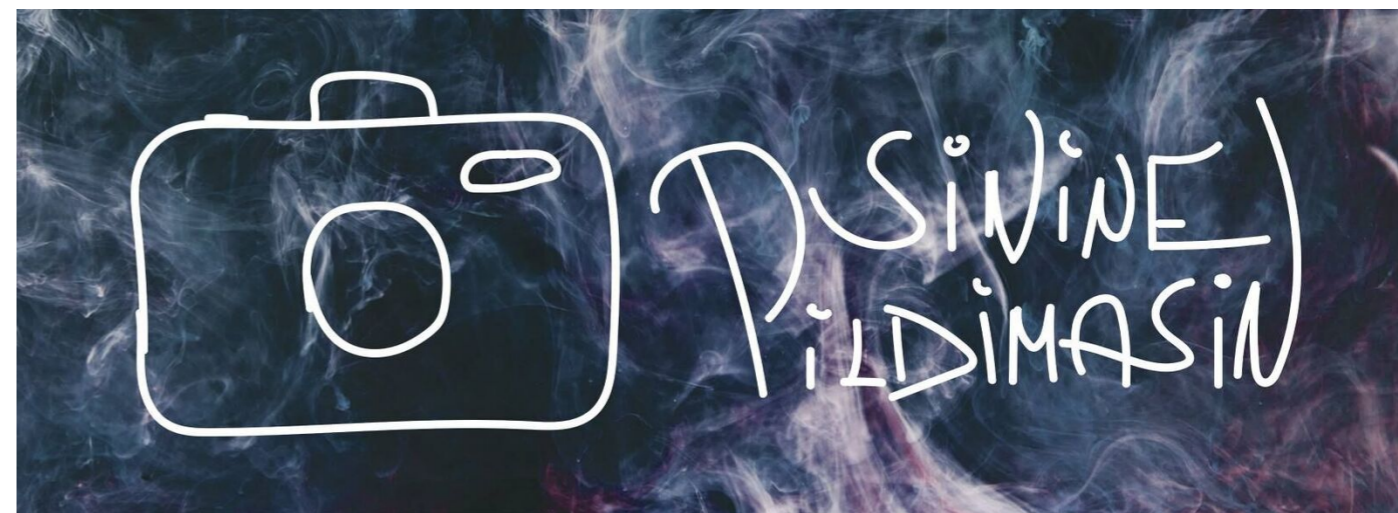
Müstiline köök

Köögis on viis ruumi: juurikate, salati, nõude- ja potipesemiseks, kuivainete ruum ja laoruumid. Ruume on palju, sest ettekirjutuste järgi tuleb teatud tooraineid eraldi hoida. Teine põhjus peitub eesmärgis tooraineid paremini säilitada.

AITÄH!

Söökla tänab meie kooli tüdrukuid, kes panid söökla seintele plakatid „Ära raiska, küsi vähem“, aidates sellega kaasa toidu raiskamise probleemi lahendamisele. See tekitades ka söökla töötajates südamesoojust ja siirast rõõmu.

MIS VÄRVI ON PILDIMASIN?



Silver Taavet
Kollom

Tartus tegutseb juba umbes pool aastat fotoklubi Sinine Pildimasin. Kas oled juba kuulnud? Kui ei, siis nüüd saad teada!

Fotoklubi Sinine Pildimasin sündis 2016. aasta sügisel, kui värske Tartu Ülikooli tudeng Mariana Tulf sattus ühte kohvikusse, kus parasjagu rääkis oma tööst Eesti parim pulmafotograaf Valdur Rosenvald. Olles ka ise fotohuviline, otsis Tulf kohta, kus oma oskusi arendada, kuid ei leidnud sobivat. Seejärel otsustaski ta alustada koos tuttavatega oma fotoklubi. Sinise Pildimasi- na kohtumised leiavad aset igal neljapäeval Agape kohvikus ja klubi kogub jõudsalt tuntuks.

Mis seal siis toimub?

Igal neljapäeval korraldab Sinine

Aga mis tulevikus saab?

Lähiajal kolib Agape kohvik koos fotoklubiga suurematesse ruumidesse, mis tähendab, et rohkemal inimestel on võimalik kuulama tulla. Kas Sul on fotograafia vastu huvi, kuid pole kunagi sellesse süvenenud? Siis on Sinine Pildimasin just sinule! Tudengipäevade ajal toimub seal pere- ja stuudiofotograafi Maris Treufeldti loeng „Ide- aalse foto saladus“. Kevade lõpus on tulemas ka parimatest klõpsudest näitus Tasku teisel korrusel. Fotoklubi ukсед on avatud kõigile ja see on alati tasuta. Ei pea sugugi olema professionaalne fotograaf ning isegi kaamerat ei pea omama, sest nutitelefonist, julgust pealehakkamisest ja huvist fotograafia vastu piisab. Leia meid Facebookis!



Fotoklubi aktivistid: mina, Annika Väljataga ja Mariana Tulf.

VASAKUKÄELISUSE (EBA)TAVALISUSEST



Anni-Leena
Koik

Osad inimesed on vasakukäelised, täpselt nagu kassid ja koerad võivad olla vasakukäpalised. Miks suhtutakse vasakukäelisusse tihti vaenuga ning üritatakse vasakukäelisi isegi ümber õpetada?

Suhtumine vasakukäelisusse ja üleüldse vasakusse kätte väljendub keeles ja kultuuris küllaltki negatiivselt. Inglisekeelne sõna *left* ehk vasak tuleb anglosaksikeelsest sõnast *lyft*, mis tähendab midagi nõrka või katkist. Saksakeelne sõna *linkisch* tähendab kohmakat ning piinlikku. Lisaks sellele peetakse osades kultuurides tihti solvavaks, kui vasaku käega midagi vastu võetakse või üle antakse. Vasaku käega ei tohi tervitada ega süüa, sest vasak käsi on „ebapuhas”. Vasakukäelisi peeti sageli nõidadeks. Nagu sellest veel vähe poleks – tihti kujutatakse saatanat just vasakukäelisena.

Vasakust paremaks, aga kas tegelikult ikka on parem?

Kuna vasakukäelisus on ühiskonnas nii taunitud, tuleb tihti ette juhtumeid, kus vasakukäelisi lapsi ümber õpetatakse. Tihti kasutatakse selleks üsna jõhkraid meetodeid: vasak käsi seotakse kinni või lüüakse selle pihta, kui laps seda ikkagi kasutab. On teada isegi juhtum, kus ema lasi lapse vasaku käe kipsi panna, et ta seda kasutada ei saaks. Tegu

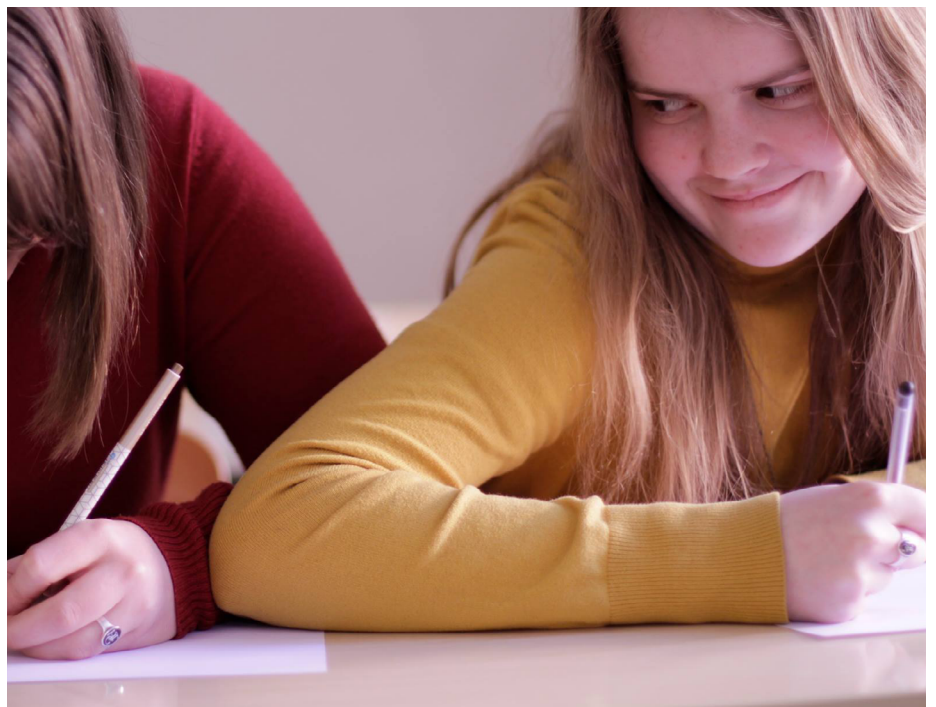
ei ole millegi unustusehõlma vajunuga. Tavaliselt algab ümberõpe kodus vanemate eestvedamisel või lasteaias, kus nõutakse, et kõik oleks ühesugused. Selline ümberõpetamine on tegelikult väga kahjulik ning ei tohiks mingil juhul toimuda. Inimese käelisus on väljendus funktsioonide jaotusest peaaegu pooltes. Kui seda struktuuri segada, võivad tekkida mitmed erinevad hädad. Esiteks mõjutab see mälu. Ümberõpetatud lastel on tihti koolis raske, sest nende võime asju meelde jätta on häiritud. Lisaks mälule kahjustab ümberõpetamine ka keskendumisvõimet. Vahel ei taju inimene enam hästi, kumb pool on vasak ja kumb parem. Seetõttu võivad talle rasked olla ka igapäevased tegevused nagu ukse avamine või lambi lüliti abil põlema panemine.

Kõigi maade vasakukäelised, ühinege!

Iga kümnes inimene on vasakukäeline. Neil on isegi oma tähtpäev, 13. august. Siis tähistatakse vasakukäeliseks olemist ja üritatakse

“Selline ümberõpetamine on tegelikult väga kahjulik ning ei tohiks mingil juhul toimuda.

muuta maailma, kus 90% inimestest on paremakäelised, teadlikumaks probleemidest, mis vasakukäelisi iga päev puudutavad. Üldjuhul ei tekita vasakukäeliseks olemine inimestel siiski eriti raskusi. Muidugi tuleb ette tüütuid hetki, kui näiteks avastad, et käsi on kirjutamisel üle paberi libisemisest mustaks saanud või kui satud paremakäelisega kitsa laua ääres kõrvuti sööma. Mitmed suurkujud maailma ajaloost olid vasakukäelised, nt Einstein, Leonardo da Vinci ja Napoleon. Tegelikult ei mõjuta inimese käelisus tema andeid. Ei saa öelda, et vasakukäelised oleks loominguilisemad või targemad. Käelisus on vaid üks osa inimesest, mis ei mängi selles, kui kaugele inimene elus jõuab, just erilist rolli.



Pilt: Olivia Raudsik

Milleks rivaalitseda: küünarnukisõjad saab istekohti vahetades kergesti ära jätta.